

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/52/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1112206905
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Huszár
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2025:1112206905.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Huszára a členiek senátu JUDr. Magdalény Florekovej a JUDr. Zuzany Posluchovej v právnej veci: žalobkyní: 1./ O. G., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt F., 2./ O. L., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt F., 3./ F. G., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt F., všetky zastúpené: JUDr. Juraj Fúzer, advokát, so sídlom M. R. Štefánika 22, Trebišov, IČO: 31 262 597, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná 1. / Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, so sídlom Špitálska 4, Bratislava a 2./ Sociálna poisťovňa, so sídlom Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o náhradu škody, na odvolanie žalobkyní 1./,2./, 3./ proti rozsudku Mestského súdu Bratislava IV sp. zn. 56C/29/2023-722 zo dňa 16. januára 2024 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
Žalovaný nemá voči žalobkyniam 1./, 2./, 3./ nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) rozhodol tak, že: I. Súd žalobu zamietal. II. Žalovanému proti žalobkyniam nárok na náhradu trov konania nepriznáva.
1.1. Vo svojom rozhodnutí uviedol, že pôvodne podanou sa žalobkyne domáhali od žalovaných 1./ Slovenská republika, Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR a 2./ Sociálna poisťovňa, ústredie, zaplata 53.498,10 € ako náhrady škody spôsobenej vydaním nezákonného rozhodnutia, nesprávnym úradným postupom, resp. aj porušením právnej povinnosti pobočky Sociálnej poisťovne v Michalovciach v súvislosti s rozhodovaním o priznaní nároku na invalidný dôchodok právneho predchodcu žalobkyní P. G. (zomrelého manžela žalobkyne 1./ a otca žalobkyní 2./ a 3./). Sumu 18.498,10 € požadovali ako majetkovú škodu - ušlý zisk spočívajúci v úrokoch z omeškania z jednotlivých dávok invalidného dôchodku, ktorý mal byť priznaný P. G., pričom žiadali určiť, že táto suma patrí do dedičstva po nebohom P. G.. Sumu 35.000,- € požadovali ako náhrady škody vzniknutej žalobkyniam tým, že nedošlo k prevodu mestského bytu do ich vlastníctva za zostatkovú sumu po ich vystaňovaní z bytu pre neplatenie nájomného, pričom toto neplatenie bolo spôsobené vyššie uvedeným postupom pobočky Sociálnej poisťovne. Vo vzťahu k tejto sume navrhli, že 17.500,- € budú žalovaní povinní zaplatiť žalobkyne 1./ a pri zvyšnej sume 17.500,- € žiadali, aby súd určil, že bude patriť do dedičstva po nebohom P. G.. Okresný súd Bratislava I rozsudkom (v poradí prvým) č. k. 10C/51/2012-270 zo dňa 09.03.2016 žalobu zamietol. Rozsudok odôvodnil tým, že v konaní existuje nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobkyní a pasívnej vecnej legitímácie Sociálnej poisťovne, ako aj dôvodnosťou námietky premĺčania žalobou uplatnených práv, vznesenej žalovanými. Súd uviedol, že žalobkyne neboli (na rozdiel od ich právneho predchodcu, ktorý ale za svojho života žiadne konanie o náhradu škody pri výkone verejnej moci neinicioval) účastníkmi konania pred pobočkou Sociálnej poisťovne, ktorej rozhodnutia navyše neboli zrušené pre nezákonnosť a túto otázku si súd nebol oprávnený riešiť ako predbežnú. V prípade namietaného nesprávneho postupu súd vyslovil názor, že nesprávny postup neprichádza do úvahy v konaniach skončených vydaním rozhodnutia, v ktorých sa

k prípadnej nesprávnosti postupu má vyjadriť orgán povolaný na rozhodovanie o odvolaní. Nedostatok pasívnej legitímácie Sociálnej poisťovne súd videl v tom, že v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. aj zákona č. 514/2003 Z.z. musí žaloba o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím pri výkone verejnej moci smerovať proti štátu, za ktorý príslušné štátne orgány v konaní len konajú. Pasívne legitimovaným subjektom tak nemôže byť štátny orgán, resp. verejnoprávna inštitúcia. K premlčaniu práv uplatnených žalobou došlo podľa súdu pre uplynutie subjektívnej aj objektívnej premlčacej doby pri rozhodnutiach pobočky žalovaného z 21.03.1995, 21.06.1999 a 05.07.2000 a trojročnej subjektívnej premlčacej doby pri rozhodnutí z 21.03.2002 (doručenom 27.05.2002).

1.1.1. Po odvolaní podanom zo strany žalobkyň rozhodoval vo veci Krajský súd v Bratislave, ktorý rozsudkom č.k. 9Co/195/2016-314 zo dňa 26.10.2017 napadnutý rozsudok potvrdil. Odvolací súd uviedol, že i keď nie všetky dôvody použité súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného rozhodnutia šlo akceptovať, na správnosti zamietnutia žaloby to nič nemení. Za správne odvolací súd nepovažoval závery súdu prvej inštancie o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyň, o neexistencii predpokladu zodpovednosti za škodu spočívajúceho v neexistencii nezákonných rozhodnutí a o premlčaní uplatnených práv. V prvom prípade odvolací súd pokladal závery súdu prvej inštancie za nesprávne pre nedostatok viazanosti majetkových nárokov uplatnených žalobou výlučne na osobu poručiteľa bez ohľadu na ich neuplatnenie za jeho života, v druhom prípade pre faktické nahradenie žalobkyňami namietaných rozhodnutí pobočky Sociálnej poisťovne neskoršími rozhodnutiami, čo v podstate znamená ich zrušenia a napokon v treťom prípade pokladal závery za nesprávne pre vydanie a tiež doručenie prinajmenšom časti rozhodnutí tak, že pri nich do podania žaloby zákonom ustanovená premlčacia doba neuplynula. Podľa odvolacieho súdu ale priznaniu náhrady v časti požiadavky na úroky z omeškania (z dávok dôchodku patriaceho právnenmu predchodcovi žalobkyň, priznaného mu však s oneskorením) bránila verejnoprávna povaha vzťahu a nevyvoditeľnosť nároku na úroky z omeškania z Občianskeho zákonníka ani zo zákona o sociálnom poistení. V časti požiadavky na náhradu sumy reprezentujúcej zostatkovú cenu bytu skôr obývaného žalobkyňami a ich právnym predchodcom priznaniu ich nároku bránila absencia príčinnej súvislosti medzi nezákonnými rozhodnutiami, resp. nesprávnym postupom a vznikom škody, keďže dôvodom straty výhody právneho predchodcu žalobkyň neboli rozhodnutia pobočky Sociálnej poisťovne, ale neplatenie nájomného, pri ktorom nebolo zrejmé, či by ho predchodca žalobkyň za iného stavu vecí platil a požiadal tiež o odkúpenie bytu. Ak správny vyhodnotil odvolací súd aj záver súdu prvej inštancie o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie Sociálnej poisťovne ako žalovaného 2, kde obsah spisu nepodporoval argumentáciu žalobkyň o úmysle žalovať iba štát.

1.1.2. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobkyne dovolanie. Na základe podaného dovolania Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 6Cdo/78/2022 zo dňa 30.03.2023 rozhodol tak, že oba rozsudky súdov nižších stupňov zrušil a vec vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie. V rozhodnutí uviedol, že súdmi nižších stupňov nedošlo v súlade s procesnými predpismi k odstráneniu väd podania žalobkyň, ktoré sa týkali označenia žalovaných. Podľa názoru dovolacieho súdu nebola v konaní od začiatku odstránená pochybnosť o tom, či žalovaným má byť len štát a ďalšie dve osoby uvedené v žalobe majú v konaní vystupovať len ako orgány konajúce v jeho mene, alebo žalovaní majú byť dvaja (štát a Sociálna poisťovňa), prípadne či žalovanými nemajú byť až tri osoby - štát, Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny a Sociálna poisťovňa. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR takýto postup súdov viedol k zmätočnosti konania. Súd tak uložil tunajšiemu súdu v zmysle § 129 C.s.p. povinnosť vyzvať žalobkyne na odstránenie väd podania a následne vo veci opätovne konať a rozhodnúť. Súd tak vo veci opätovne konal, pričom bol v zmysle § 455 C.s.p. viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. Keďže spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie bol zrušený aj rozsudok odvolacieho súdu, súd prvého stupňa zároveň formálne nie je viazaný právnymi závermi uvedenými v rozsudku odvolacieho súdu. Zároveň však súd pokladá za potrebné tieto právne názory rešpektovať, nakoľko napriek zrušeniu rozsudku odvolacieho súdu ide o právne závery súdu vyššej inštancie v tomto konkrétnom konaní, pričom zároveň tieto právne závery neboli (až na jednu výnimku, vid' odsek 21 nižšie), spochybnené zo strany Najvyššieho súdu. Súd prvej inštancie tak vo všeobecnosti pri opätovnom rozhodovaní taktiež rešpektoval právne závery odvolacieho súdu.

1.2. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, ktoré dôkazy vo veci vykonal, keď nevykonal dokazovanie lekárskymi správami P. G., nakoľko v konaní nebolo sporné, že Sociálna poisťovňa dlhodobo posudzovala jeho nárok na invalidný dôchodok nesprávne. Pokiaľ ide o otázku pasívnej vecnej legitímácie, skôr než súd stihol vyzvať žalobkyne na opravu väd žaloby v zmysle pokynu Najvyššieho súdu, odstránili žalobkyne vady podania iniciatívne svojím podaním doručeným súdu dňa 23.06.2023. V tomto podaní označili ako žalovaného výlučne Slovenskú republiku s tým, že v jej mene konajú dva subjekty - Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR a Sociálna poisťovňa. Pasívnu legitímáciu

žalovaného zdôvodnili v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., resp. zákona č. 58/1969 Zb., keď žalovaným podľa týchto právnych predpisov je vždy Slovenská republika. Pokiaľ ide o orgány konajúce v jej mene, prvý subjekt označili v súvislosti s nezákonnými rozhodnutiami vydanými v rokoch 1995 až 2002, v dôsledku čoho v mene štátu koná na základe § 9 ods. 1 písm. b) zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s prechodným ustanovením § 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR ako ústredný orgán štátnej správy, do pôsobnosti ktorého patrí odvetvie, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané. Druhý subjekt potom označili v súvislosti s nezákonným rozhodnutím zo dňa 20.04.2005, v dôsledku čoho v mene štátu koná podľa § 4 ods. 1 písm. i) zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom v čase podania žaloby Sociálna poisťovňa ako verejnoprávna inštitúcia, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb. Súd tak na základe podania žalobkyní konal v konaní s jedným žalovaným, ktorým bola Slovenská republika. Pokiaľ ide o subjekty konajúce v mene Slovenskej republiky, súd sa v plnej miere stotožnil s ich označením tak, ako ich uviedli žalobkyne, a rovnako sa stotožnil s právnym názorom žalobkyní na dôvody tohto ich konania v mene Slovenskej republiky. Nárok žalobkyní bol v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., resp. v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. správne uplatnený voči Slovenskej republike, pričom v mene štátu konajú v súlade s ustanoveniami oboch predpisov uvedenými v odseku 11 vyššie oba subjekty uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia. Pasívna vecná legitímácia žalovaného v konaní je tak daná. Súd je zároveň toho názoru, že ustanovenia oboch zmienených zákonov nevyklúčujú, aby v mene štátu konali v jednom súdnom konaní dva subjekty.

1.3. Vo vzťahu k námietke žalovaného o nedostatku aktívnej legitímácie žalobkyní z dôvodu, že oprávnenou osobou na výplatu a poberanie čiastočného invalidného dôchodku, resp. invalidného dôchodku v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, bol nebohý P. G., pričom nárok na túto dávku zanikol smrťou oprávneného uviedol, že sa s touto nestotožnil. Predmetom konania je nárok na náhradu škody. Ide o majetkový nárok, ktorý nie je viazaný na osobu oprávneného, a preto nezaniká jeho smrťou. Takýto nárok sú oprávnení požadovať aj dedičia oprávneného, a to bez ohľadu na to, že nebol uplatnený samotným oprávneným počas jeho života. Súd zároveň uviedol, že k rovnakému záveru prišiel aj Krajský súd Bratislava v rozsudku v tomto konaní č.k. 9Co/195/2016-314 (odsek 18.). Ďalej sa súd prvej inštancie zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovaným, keď aj túto vyhodnotil ako nedôvodnú. Právo na náhradu škody sa v zmysle § 22 ods. 1 citovaného zákona premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. O tejto škode sa poškodený (právy predchodca žalobkyní) dozvedel až na základe rozhodnutí č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.08.2009 a č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.08.2009, v dôsledku čoho nemohla premlčacia doba uplynúť skôr ako 13.08.2012. Keďže žaloba bola podaná dňa 10.06.2012, bola podaná včas. Z rovnakého dôvodu žalobkyniam neuplynula ani objektívna premlčacia doba. Súd opätovne poukázal nato, že k rovnakému záveru prišiel aj odvolací súd (odsek 18.2. jeho rozsudku).

1.4. Následne súd prvej inštancie posudzoval nárok žalobkyní na náhradu škody z hľadiska hmotného práva. V konaní nebolo sporné, že Sociálna poisťovňa vydala postupne rozhodnutia z dní 21.03.1995, 21.06.1999, 05.06.2000, 10.05.2002, 24.04.2005, 25.09.2007, 11.02.2008 a 12.02.2009, pričom všetky tieto rozhodnutia boli v konečnom dôsledku nahradené konečnými rozhodnutiami o priznaní čiastočného invalidného dôchodku späťne odo dňa 09.05.1995 rozhodnutím zo dňa 13.08.2009 a o priznaní invalidného dôchodku späťne odo dňa 24.02.2000 rozhodnutím zo dňa 14.08.2009. Rozhodnutia Sociálnej poisťovne zo dňa 24.04.2005, 25.09.2007, 11.02.2008 a 12.02.2009 neboli stranami v konaní predložené, avšak zároveň nebola ich existencia a následné nahradenie neskoršími rozhodnutiami v konaní sporná. Súd sa tak v prvom rade zaoberal splnením základnej podmienky na náhradu škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. (vo vzťahu k rozhodnutiam vydaným do 30.06.2004) a zákona č. 514/2003 Z.z. (vo vzťahu k rozhodnutiam vydaným odo dňa účinnosti tohto zákona, t.j. od 01.07.2004), ktorou je existencia nezákonného rozhodnutia. V zmysle oboch vyššie uvedených právnych predpisov je nevyhnutnou vlastnosťou nezákonného rozhodnutia jeho právoplatnosť, a následné zrušenie príslušným orgánom pre nezákonnosť (§ 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., resp. § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.). Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že táto podmienka bola jednoznačne splnená. Všetky sporné rozhodnutia Sociálnej poisťovne boli právoplatné, a následne boli zrušené konečnými rozhodnutiami o priznaní invalidného dôchodku P. G. zo dňa 13.08.2009 a 14.08.2009. Skutočnosť, že týmito rozhodnutiami neboli predchádzajúce rozhodnutia explicitne zrušené pre nezákonnosť nie je relevantná, nakoľko táto skutočnosť vyplýva z ich obsahu. Novými rozhodnutiami boli všetky pôvodné rozhodnutia zrušené a nahradené, pričom dôvodom na vydanie nových rozhodnutí boli nesprávne závery Sociálnej poisťovne v predchádzajúcich rozhodnutiach (t.j. ich nezákonnosť). Súd prvej inštancie zároveň opäť konštatoval, že k rovnakému záveru prišiel aj odvolací súd (odsek 18.1. jeho rozsudku).

1.5. Prvoinštančný súd sa zaoberal vznikom škody na strane žalobkýň, resp. ich právneho predchodcu, a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná vo vzťahu k ani jednému zo žalovaných nárokov. Pokiaľ ide o nárok na sumu 18.498,10 €, túto sumu uplatnili žalobkyne ako majetkovú ujmu - ušlý zisk spočívajúci v úroku z omeškania z jednotlivých dávok invalidného dôchodku, ktoré mali byť právnomu predchodcovi žalobkýň vyplácané od roku 1995, ale boli vyplatené až spätne v roku 2009. Súd tento nárok žalobkýň nepokladal za dôvodný. Úroky z omeškania sú inštitútom súkromného práva vyplývajúcim z ustanovení Občianskeho zákonníka, pričom tento predpis súkromného práva nemožno aplikovať na oblasť verejného práva, ktorou vyplácanie dávok sociálneho zabezpečenia nepochybne je. Súd sa stotožnil s argumentáciou žalovaného, že ustanovenia Občianskeho zákonníka o omeškaní dlžníka sa pre sociálne poistenie neuplatňujú. Nárok na výplatu invalidného dôchodku vyplýva zo zákona č. 461/2003 Z.z., pričom tento verejnoprávny predpis nárok na úroky z omeškania neupravuje. Bez výslovnej úpravy v tomto právnom predpise, resp. v inom súvisiacom predpise verejného práva nie je možné žalobou žalovaný nárok na úrok z omeškania priznať. Na uvedených záveroch súdu nič nemení ani právna kvalifikácia žalovaného nároku zo strany žalobkýň ako „ušlý zisk“. Na ušlý zisk má poškodený vo všeobecnosti nárok v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Úroky z omeškania však nemožno považovať za ušlý zisk. Úroky z omeškania sú inštitútom súkromného práva, ktorý nie je aplikovateľný vo verejnom práve, a preto zároveň nie je možné obchádzať zákon tým, že neexistujúci nárok na úroky z omeškania žalobca (poškodený) označí za ušlý zisk, pričom výšku tohto „ušlého zisku“ vyčíslí vo výške úrokov z omeškania, aké by mu prináležali v prípade omeškania dlžníka v súkromnom práve. Ušlým ziskom je hodnota, ktorá poškodenému ujde v dôsledku spôsobenej škody, resp. hodnota, o ktorú sa nezáväzný majetok v dôsledku konania škodcu. Takouto hodnotou ale v prípade nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci nie sú úroky z omeškania podľa súkromného práva. K argumentu žalobkýň, ktoré na podporu svojho názoru upriamili pozornosť súdu na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Co/170/2012, podľa ktorého sa možno úrokov z omeškania domáhať aj v prípade nezákonného rozhodnutia vo verejnom sektore, nakoľko ide „nepochybne o nárok vyplývajúci z občianskoprávneho vzťahu“ a škoda spočíva v nemožnosti disponovať s finančnými prostriedkami súd uvádza, že tento názor nepokladá za správny, nakoľko v danom prípade nejde o občianskoprávny vzťah. Súd zároveň v zhode s názorom žalovaného konštatuje, že aj senát 5Co Krajského súdu v Prešove vyššie uvedený názor zjavne zmenil, keď v neskoršom rozhodnutí č.k. 5Co/56/2020-185 zo dňa 23.11.2021 priloženom do konania žalovaným už v zhode s názorom tunajšieho súdu uvádza, že v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. ide o vzťah sociálneho poistenia medzi sociálnou poisťovňou a fyzickou osobou, a teda o verejnoprávny vzťah. Úrok z omeškania podľa Krajského súdu v Prešove nepredstavuje skutočnú škodu. Pre úplnosť súd prvej inštancie konštatoval, že si je vedomý, že Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 6Cdo/78/2022 v odseku 24 uviedol „Napriek tomu sa však aj k nim, nech aj len vo forme poznámky na okraj, žiada uviesť, že pri otázke týkajúcej sa nároku na úroky z omeškania (ako súčasti náhrady škody) dovolací súd názor odmietajúci existenciu nároku s poukazom na I. primárnu verejno-právnu povahu vzťahu a II. absenciu výslovnej zákonnej úpravy bez ďalšieho nezdieľa, v prípade predbežného záveru o existencii takéhoto nároku však potrebné by bolo vyriešiť aj celý rad súvisiacich a dosiaľ nezodpovedaných otázok počnúc tou, kedy možno v obdobných prípadoch usudzovať na nástup omeškania.“ Najvyšší súd teda naznačil, že na vyššie uvedené závery tunajšieho súdu môže mať rozdielny právny názor. Tento názor však nezaložil na žiadnych právnych úvahách, v dôsledku čoho tunajší súd nemá ako zistiť, o čo Najvyšší súd svoje úvahy opieral. Tunajší súd tak zotrváva na svojich záveroch, ktoré pokladá za dostatočne presvedčivé a správne.

1.6. Za nedôvodný súd prvej inštancie považoval aj druhý žalovaný nárok t.j. uplatnenú škodu vo výške 35.000,- €, čo bola podľa žalobkýň hodnota trojizbového bytu v Michalovciach. O túto hodnotu mala žalobkyňa 1./ a právny predchodca žalobkýň prísť z toho dôvodu, že pre nezákonné rozhodnutia Sociálnej poisťovne mali v rokoch 1995 až 1998 znížený príjem, v dôsledku čoho neplatili nájomné za byt v ktorom bývali, na základe čoho boli mestom Michalovce z predmetného bytu vystaňovaní a nemohli ho tak následne za zostatkovú cenu nadobudnúť. Súd prvej inštancie v prvom rade konštatoval, že nárok na náhradu takejto škody by potenciálne mohol žalobkyniam vzniknúť za podmienky, že by preukázali vznik škody a príčinnú súvislosť medzi nezákonnými rozhodnutiami Sociálnej poisťovne a vznikom škody. Takúto škodu ani príčinnú súvislosť však žalobkyne žiadnym spôsobom nepreukázali. Žalobkyne len vo všeobecnej rovine tvrdili, že v dôsledku nesprávnych rozhodnutí Sociálnej poisťovne, na základe ktorých mal P. G.Á. nižší príjem oproti príjmu v prípade správne priznaného invalidného dôchodku, nemohli platiť nájomné. Žalobkyne však nijako nedokázali, a ani netvrdili, o koľko presne bol nižší príjem v domácnosti P. G. a žalobkyne 1./ oproti situácii, ak by mal správne priznaný invalidný dôchodok, koľko boli povinní platiť nájomné, koľko z tohto nájomného reálne uhradili, kedy a ako vznikol nedoplatok, na základe ktorého boli nakoniec vystaňovaní, či žalobkyňa 1./ komunikovala zložitú situáciu mestu

Michalovce a snažila sa o dohodu a pod. Žalobkyne sa v konaní ani len nepokúsili tieto skutočnosti preukázať. K týmto otázkam sa čiastočne vyjadrila žalobkyňa 1./ pri svojom výsluchu dňa 11.11.2013 (č.l. 201 až 207), avšak ani pri výsluchu neuviedla konkrétne skutočnosti, z ktorých by vyplývala príčinná súvislosť medzi rozhodnutiami Sociálnej poisťovne a neuhradeným nájomným. Žalobkyne tak v konaní nepreukázali príčinnú súvislosť medzi vznikom potenciálnej škody a nezákonným rozhodnutím. V konaní nebolo sporné, že P. G. a žalobkyňa 1./ boli vysťahovaní pre neplatenie nájomného, avšak žalobkyne nepreukázali, že toto neplatenie bolo priamym dôsledkom nezákonných rozhodnutí, resp. že by v prípade, ak by Sociálna poisťovňa správne priznala P. G. invalidný dôchodok, boli by nájomné v plnej výške riadne platili. Pre úplnosť súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyne v konaní nepreukázali ani výšku žalovanej škody 35.000,- €; touto otázkou sa súd ale pre úplnú absenciu dôkazov týkajúcich sa príčinnej súvislosti už nezaoberal. Prvoinštančný súd pre úplnosť dodal, že v konaní neboli predložené zo strany žalobkyň dôkazy, ktoré boli z ich strany predložené v obdobnom konaní vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 8C/27/2012 (resp. neskôr po zrušení pôvodných rozhodnutí súdov nižších stupňov dovolacím súdom sp. zn. 8C/1/2021), v ktorom sa žalobkyne domáhali zaplataenia nemajetkovej ujmy na obdobnom základe, ako majetkovej ujmy v konaní na tunajšom súde. Súd tak tieto dôkazy nemohol vykonať. Súd však na okraj uvádza, že tieto dôkazy nesvedčia v prospech žalobkyň. Z rozsudku Okresného súdu Michalovce sp. zn. 8C/1/2021-69 zo dňa 16.02.2022 potvrdeného aj odvolacím súdom vyplýva, že napr. v roku 1998 by mal v prípade správneho priznania invalidného dôchodku P. G. (tak, ako mu bol neskôr priznaný spätne) tento príjem o 257,- Sk (8,53 €) vyšší, ako bol jeho reálny príjem v danom čase, keďže poberal dávku v hmotnej núdzi vo výške približne 1.100,- Sk a spätne priznaný dôchodok bol vo výške 1.357,- Sk (a v prípade jeho priznania by nárok na dávku v hmotnej núdzi nemal). Súd tak v uvedenom konaní dospel k záveru, že nie je zrejme, prečo by tento mierne vyšší príjem mal zabrániť tomu, aby žalobkyňa 1./ a P. G. boli schopní riadne uhrádzať nájomné za byt. Z rozsudku taktiež vyplýva, že ku dňu 30.04.1998 dosiahol nedoplatok žalobkyne 1./ a P. G. na nájomnom sumu 2.330,35 €. Súd tak uzavrel, že sa javí ako pravdepodobné, že škodlivý následok u žalobkyne 1./ by nastal aj bez konania Sociálnej poisťovne. Tunajší súd k tomu dodáva, že bolo povinnosťou žalobkyň v tomto konaní dokázať opak, a žalobkyne na preukázanie tejto skutočnosti nepredložili žiadne relevantné dôkazy. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd žalobu aj v tejto časti zamietol.

1.7. Súd prvej inštancie nevykonal dôkazy navrhnuté žalobkyňami v podaní zo dňa 15.11.2012, kde žalobkyne navrhli vypočuť svedkov D. F. a P. L., a to k príčinám vysťahovania z nájomného bytu. Súd tieto dôkazy nevykonal, nakoľko žalobkyne nepreukázali základné ekonomické súvislosti vysťahovania, ktorých preukázanie bolo nevyhnutným predpokladom na možné potvrdenie príčinnej súvislosti medzi nezákonnými rozhodnutiami a neplatením nájomného. Za tejto situácie súd nevidel dôvod vypočuť akýchkoľvek svedkov, keď zo strany žalobkyň neboli preukázané základné predpoklady, ktoré mali byť preukázané listinnými dôkazmi.

1.8. Prvoinštančný súd záverom uviedol, že žalobkyne vo svojich vyjadreniach opakovane uvádzali, že v prejednávanej veci ide o jednoznačný prípad národnostnej, rasovej či sociálnej diskriminácie orgánmi verejnej správy. Toto tvrdenie však nikdy bližšie nezodôvodnili, resp. nijako neuviedli, v čom má táto diskriminácia spočívať. Súd tak nemal možnosť sa týmito tvrdeniami zaoberať. Vo svojom poslednom podaní nakoniec žalobkyne navyše uviedli, že námietky žalovaného v tomto smere sú bez právneho významu, nakoľko žaloba nebola podaná na základe antidiskriminačného zákona a v tomto konaní nežiadajú o postup podľa tohto zákona. Súd taktiež konštatoval, že zo spisu je zrejme, že žalobkyňa 1./ a P. G. sa dlhodobo nachádzali v komplikovanej situácii, pričom im v tejto situácii nepochybne nepomohli nezákonné rozhodnutia Sociálnej poisťovne. Toto konštatovanie súdu však nič nemení na právnych záveroch súdu uvedených vyššie. Táto zlá situácia bola navyše primárne spôsobená zlým zdravotným stavom P. G. a nie rozhodnutiami Sociálnej poisťovne.

1.9. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodoval podľa § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. a trovy konania priznal stranám podľa úspechu v konaní. V konaní bol plne úspešný žalovaný, mal by tak právo na priznanie trov konania v plnom rozsahu. Keďže však žalovanému v konaní žiadne trovy nevznikli, súd druhým výrokom tohto rozsudku rozhodol, že žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej odvolanie žalobkyne 1./,2./,3./ z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. e) , f) ,h) C.s.p. a žiadali aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil mu vec na opakované prejednanie a rozhodnutie. K dôvodom odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. e) a f) C.s.p. uviedli, že v podaní zo dňa 23.06.2023 uviedli skutočnosti podstatné pre posúdenie príčinnej súvislosti a vzniku škody. Súd prvej inštancie v odsekoch 23. a 24. odôvodnenia rozsudku vôbec neuvádza, ako sa vysporiadal s vyššie uvedenými skutočnosťami, čo znamená, že nevykonal dôkazy resp. pokiaľ by bolo uzatvorené, že dôkazy vykonal - prečítaním vyjadrenia žalobkyň zo spisu, dôkazy

riadne nevyhodnotil. Súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, že nezákonný postup (nezákonné posudzovanie zdravotného stavu P. G.) zapríčinil situáciu, keď sa manželka zomrelého musela trvalé starať o invalidnú duševne postihnutú osobu a nemohla dosiahnuť riadny príjem zo zamestnania a samotný postihnutý P. G. nemohol riadne účinne požiadať o priznanie sociálnych dávok a sociálnych služieb určených zdravotne postihnutým osobám a plnení sociálnej pomoci, ktoré skutočnosti mali za následok vznik škody. Súd naopak bez prihliadnutia na súvislosti prípadu len konštatoval, že nebola preukázaná výška spôsobenej škody. V tomto prípade však žalobkyne ako škodu špecifikovali stratu bývania - práva nájmu a stratu práva na odkúpenie nehnuteľnosti za zostatkovú cenu, ktorú odhadli z trhovej ceny nehnuteľností v čase podania žaloby. Rozdiel príjmov by bol nepochybne podstatný, nakoľko príjem z riadneho zamestnania a príslušné sociálne dávky by príjem rodiny G. podstatne zvýšili, hoci aj len o výšku minimálnej mzdy žalobkyne 1./ a/alebo poskytnutia riadnej kompenzácie za trvalú starostlivosť o ťažko zdravotne postihnutú osobu. Súd však vôbec nepristúpil k vyhodnoteniu týchto skutočností. Súd na základe formálneho vyhodnotenia malého rozdielu v príjmoch medzi priznávanými sociálnymi dávkami a sumou invalidného dôchodku následne vyhodnotil, že nie je potrebné vykonať dôkazy výsluchom osôb, ktoré môžu potvrdiť dôvody vystaňovania rodiny G. z nájomného bytu. K tomuto vystaňovaniu žalobkyne zdôrazňujú, že výpovede osôb sú nutné v dôsledku porušenia povinností vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov.

2.1. K dôvodom odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p. uviedli, že súd nesprávne právne posúdil podstatu nároku na náhradu škody spočívajúcu v posúdení úrokov z omeškania, ktoré majú povahu paušalizovanej náhrady škody (ušlého zisku) za nezákonné zadržovanie súm invalidného dôchodku. Súd prvej inštancie sa však v rozsudku opakovane vracia výlučne k verejnoprávnej povahe právneho vzťahu bez posúdenia okolností prípadu a výkladu právnych predpisov. Žalobkyne poukázali na skutočnosť na skutočnosť, že právne predpisy upravujúce náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci resp. nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (§ 20 zákona č. 58/1963 Zb.; § 17 ods. 1, § 25 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.) výslovne odkazujú na použitie ustanovení Občianskeho zákonníka. Citované právne predpisy neobmedzujú to, ktoré ustanovenia Občianskeho zákonníka majú byť použité pre výšku určenia škody resp. jej náhrady. Neobmedzujú preto súd, aby priznal náhradu škody stanovenú úrokmi z omeškania. Ako je uvedené vyššie, úroky z omeškania majú v občianskom práve povahu paušalizovanej náhrady škody, ktorú nie je možné určiť preukazovaním skutočnej škody. Práve preto boli ustanovenia o úroku z omeškania zákonodarcom do systému Občianskeho zákonníka zahrnuté.

3. K odvolaniu žalobkyň sa vyjadril žalovaný a to prostredníctvom orgánu Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorý žiadal aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Mal za to, že v danej veci nie je preukázaná existencia odvolacích dôvodov, na ktoré poukazuje žalobca. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na predmetnú vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť ani také aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Na základe uvedených skutočností považuje žalovaný napadnutý rozsudok za odôvodnený v dostatočnom rozsahu, súd sa v ňom vysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami, dôkazmi a tvrdeniami žalobcu, rozsudok vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu veci. Poukázal na predpoklady na uplatnenia práva na náhradu škody spôsobené nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a mal zato, že žalobca nepreukázal vznik škody (ktorú v žalobe požaduje) a príčinnú súvislosť. Žalobca je povinný preukázať a špecifikovať, aká konkrétna škoda mu mala vzniknúť, preukázať, že škoda vznikla v dôsledku nezákonného rozhodnutia (príčinná súvislosť), t.j. že medzi nimi existuje vzťah príčiny a následku, pri ktorom platí, že ak by nedošlo k vydaniu namietaných rozhodnutí Sociálnej poisťovne, nevznikla by ani žalobcom požadovaná škoda. Samotné subjektívne konštatovanie žalobcu, že mu bola nezákonným rozhodnutím Sociálnej poisťovne spôsobená ním uvádzaná škoda nezakladá automaticky právo na jej náhradu. V konaní o náhradu škody spôsobenú orgánom verejnej moci v podobe náhrady škody má žalobca bremeno tvrdenia v tom, že žalovaný zasiahol do jeho práv a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach, pričom musí nielen uviesť (tvrdiť), ale aj preukázať, aká ujma mu vznikla. Z tohto bremena tvrdenia pre žalobcu vyplýva dôkazné bremeno, t.j. preukázať skutočnosti svedčiacie o existencii zásahu. Nie je možné vychádzať len z hypotézy, že ak by Sociálna poisťovňa nevydala žalobcom namietané rozhodnutia vo veci poskytnutia invalidného dôchodku, nebola by rodina žalobcu vystaňovaná z bytu pre neplatenie nájomného, nedostala by sa do sociálneho vylúčenia a teoreticky by si mohli nájomný byt odkúpiť. Uvedenú situáciu p. P. G.

ovplyvňovalo množstvo ďalších okolností, ktoré vôbec nesúviseli s rozhodnutiami Sociálnej poisťovne a nijakým spôsobom ich rodina žalobcu nevedela ovplyvniť. Z týchto dôvodov nie je možné vychádzať len zo skutočnosti, že následkom vydania rozhodnutí Sociálnou poisťovňou vznikla žalobcovi automaticky ním uvádzaná škoda. Žalobca v tomto konaní nepreukázal naplnenie kumulatívnych predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu, najmä vznik škody a príčinnú súvislosť, pričom tieto sú základnou podmienkou pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. ako aj zákona č. 58/1969 Zb.

3.1. Žalovaný sa vyjadril aj prostredníctvom orgánu Sociálnej poisťovne rovnako v tom zmysle, že žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Žalovaný nesúhlasil s argumentáciou žalobkyne uvedenej v odvolaní. Súd prvej inštancie v odsekoch 22. až 26. odôvodnenia rozsudku rovnako jednoznačne uvádza, aké dôvody ho viedli ku konštatovaniu o nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi rozhodnutiami žalovanej v druhom rade a škodou vo výške 35.000,- € vzniknutou tým, že nedošlo k prevodu mestského bytu do osobného vlastníctva rodiny žalobkyne. Vo vzťahu k objektívne zistenému skutkovému stavu, už preto nie je s prihliadnutím na plynutie času potrebné vypočítanie žalobkyňou navrhovaných svedkov, navyše ak ani samotná žalobkyňa neuvádza, aké iné dôvody okrem dlhu na nájomnom mali viesť k vystaňovaniu jej rodiny a neprevedeniu bytu do osobného vlastníctva, teda ani nie je zrejmé, aké skutkovo relevantné tvrdenia sa majú výpoveďou žalobkyňou navrhovaných svedkov preukázať. Rovnaké skutkové okolnosti boli predmetom dokazovania aj v súdnom konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa Občianskeho zákonníka, ktorý rovnako prebiehal. Toto konanie už bolo ukončené rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 8C/1/2021 spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/170/2022, pričom žalobkyňa nárok na nemajetkovú ujmu nebol priznaný. K tvrdeniu žalobkyne, že si s manželom nemohli požiadať o ďalšie dávky sociálneho zabezpečenia iba z dôvodu vydania nezákonných rozhodnutí o invalidnom dôchodku uviedol, že výsledkom konania o invalidnom dôchodku je vydanie rozhodnutia, ktorým žalovaná žiadateľovi invalidný dôchodok buď prizná alebo neprizná. V konaní o invalidnom dôchodku sa nerozhoduje o nárokoch na ďalšie dávky, teda vydanie rozhodnutia o invalidnom dôchodku nemôže ovplyvniť existenciu nároku na iné dávky sociálneho zabezpečenia, o ktorých priznaní navyše rozhoduje iný orgán na základe osobitných predpisov. Žalobkyňa, a ani jej manžel rovnako o ďalšie dávky sociálneho zabezpečenia ani nepožiadali a vo vzťahu k tomuto tvrdeniu preto neunesla dôkazné bremeno nakoľko nepreukázala, že priznaniu uvedených dávok sociálneho zabezpečenia priamo bránilo práve vydanie zamietavých rozhodnutí žalovanej o invalidnom dôchodku jej manžela P. G.. V odsekoch 18. až 21. odôvodnenia napádaného rozsudku sa súd prvej inštancie dostatočne vysporiadal s otázkou nároku žalobkyne na úroky z omeškania, ktoré žalobkyňa iba formálne označila za ušlý zisk, pričom zreteľne odôvodnil, prečo úrok z omeškania nie je možné priznať v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). Žalovaný s právnym názorom súhlasí, a uviedol, že neprípustnosť uplatnenia inštitútu úrokov z omeškania ako skutočnej škody je odôvodnená tým, že dôchodkové dávky sú dávkami sociálneho poistenia, na ktoré vzniká nárok za splnenia zákonom ustanovených podmienok, a preto pri omeškaní ich plnenia nemožno požadovať úrok z omeškania, tak ako to je vo vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom pri omeškaní s plnením peňažného dlhu. Právo na dôchodkové dávky je sociálnym právom a zákon o sociálnom poistení takúto možnosť neposkytuje, v dôsledku čoho úrok z omeškania pri dôchodkových dávkach nemá oporu v zákone. Zmyslom a účelom úpravy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je tiež zabezpečenie stavu, aby poškodenému bolo uhradené všetko, čo mu v súvislosti s nesprávnym konaním orgánu verejnej moci ušlo. Teda zákonodarca nemal úmysel, aby bol orgán verejnej moci sankcionovaný úrokom z omeškania, ktorý z hľadiska svojej koncepcie vôbec neprihliada na to, aký zisk poškodenému reálne ušiel. Inštitút úroku z omeškania teda ani nemožno v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. zamieňať, či nahrádzať inštitútom ušlého zisku, tak ako to urobila žalobkyňa, nakoľko účel využitia týchto dvoch inštitútov v právnom poriadku je úplne odlišný. K tvrdeniu žalobkyne, že v súlade s § 25 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. sa právne vzťahy vrátane predbežného prerokovania nároku spravujú Občianskym zákonníkom, a preto je uplatnenie občianskoprávneho inštitútu úrokov z omeškania prípustné, uviedol že Občiansky zákonník je vzťahu k zákonu č. 514/2003 Z.z. v postavení *lex generalis*, t. j. úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku sa uplatní iba v prípade, že konkrétna otázka nie je v zákone č. 514/2003 Z.z. (*lex specialis*) dostatočne riešená. Zákon č. 514/2003 Z.z. v § 17 ods. 1 uvádza, že uhradiť je možné iba skutočnú škodu a ušlý zisk, ak osobitný predpis (zákon o správe daní) neustanovuje inak a žalovaná už vyššie odôvodnila, prečo žalobkyňou požadovaný úrok z omeškania z dávky sociálneho poistenia nie je možné považovať ani za skutočnú škodu, a ani za ušlý zisk.

4. Žalobkyne 1./,2./,3./ nevyužili svoje právo a repliku k vyjadreniam žalovaného nepodali.

5. Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené ustanovenie C.s.p. preskúmal a prejednal vec v zmysle § 379, 380 ods. 1 C.s.p. v napadnutom rozsahu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený podľa § 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkýň 1./2./3./ nie je dôvodné.

6. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 387 ods. 2 dáva odvolaciemu súdu možnosť, v prípade, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Po oboznámení sa s obsahom spisu vzhľadom na predmet konania (pozri odsek 1.1.) má odvolací súd zato, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď sa za daného skutkového a právneho stavu zaoberal splnením jednotlivých predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Táto zodpovednosť je objektívna, pričom jej predpokladmi, ktoré musia byť splnené kumulatívne, sú existencia nezákonného, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom ujmy. Odvolací súd zastáva tiež názor, že preskúmvanej veci rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle § 220 C.s.p., pretože súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania a stanoviská strán sporu k prejednávanej veci. Súd prvej inštancie citoval vyššie uvedené ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb., resp. zákona č. 514/2003 Z.z. ktoré aplikoval na prejednaný prípad a ktoré ho viedli k zamietnutiu žaloby a to z dôvodu, že vo vzťahu k nároku 18.498,10 €, ktorú uplatnili žalobkyne ako majetkovú ujmu spočívajúcu v úroku z omeškania z jednotlivých dávok invalidného dôchodku, absentuje škoda ako jeden predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (pozri odseky 18.-21. napadnutého rozsudku) a čo sa druhého nároku 35.000,- € ako náhrady škody vzniknutej žalobkyniam tým, že nedošlo k prevodu mestského bytu do ich vlastníctva za zostatkovú sumu z dôvodu absencie vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi nezákonnými rozhodnutiami Sociálnej poisťovne a vznikom škody (pozri odseky 22.-24. napadnutého rozsudku). Súd prvej inštancie vyššie prijaté právne závery primerane vysvetlil a z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súd prvej inštancie teda svoje rozhodnutie patričným spôsobom odôvodnil (§ 220 ods. 2,3 C.s.p.) na ktoré odôvodnenie poukazuje aj odvolací súd a s ktorým sa s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 C.s.p. stotožňuje a k podstatným dôvodom odvolania žalobkýň považuje potrebné uviesť nasledovné fakty.

8. Žalobkyne v odvolaní namietali (pozri odsek 2.), že súd prvej inštancie dôsledne neposudzoval príčinnú súvislosť, keď sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, že nezákonný postup (nezákonné posudzovanie zdravotného stavu P. G.) zapríčinil situáciu, keď sa manželka zomrelého musela trvalé starať o invalidnú duševne postihnutú osobu a nemohla dosiahnuť riadny príjem zo zamestnania a samotný postihnutý P. G. nemohol riadne účinne požiadať o priznanie sociálnych dávok a sociálnych služieb určených zdravotne postihnutým osobám a plnení sociálnej pomoci, ktoré skutočnosti mali za následok vznik škody a to straty bývania - práva nájmu a stratu práva na odkúpenie nehnuteľnosti za zostatkovú cenu, ktorú odhadli z trhovej ceny nehnuteľností v čase podania žaloby.

8.1. V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe (pozri napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/11/2020, 5Cdo/113/2018, 4Cdo/117/2019, 5Cdo/67/2018, 3Cdo/130/2010, nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 177/08) vo veciach uplatňovania práva na náhradu škody voči štátu z titulu nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci často vyplýva, že bez ohľadu na skutkové okolnosti individuálnej právnej veci (t. j. bez ohľadu na to, v čom malo spočívať protiprávne konanie orgánu verejnej moci a v čom mala spočívať škoda) nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci musí byť priamou, bezprostrednou a nesprostredkovanou príčinou škody (bez ohľadu na to, či ide o skutočnú škodu, alebo ušlý zisk); nestačí, ak je iba sprostredkovanou príčinou škody. Nezákonné rozhodnutie orgánu štátu, resp. orgánu verejnej moci môže mať za následok vznik zodpovednosti za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. len vo vzťahu k takej škode, ktorá bola priamo a nesprostredkované spôsobená práve (iba) týmto rozhodnutím alebo postupom. Zodpovednosť totiž nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite, keďže atribútom príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci môže byť významným článkom reťazca príčin a následkov, ale samotná táto skutočnosť ešte neznamená bez ďalšieho aj danosť príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a škodou. Štát teda nezodpovedá „automaticky“ za každú ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére určitej fyzickej osoby alebo právnickej osoby po vydaní nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú

otázku. Pre záver o existencii príčinnej súvislosti nestačí pravdepodobnosť; príčinná súvislosť musí byť vždy s istotou preukázaná (bezpečne zistená), pričom dôkazné bremeno zaťažuje poškodeného.

8.2. Súd prvej inštancie podrobne objasnil, ako dospel k záveru o absencii príčinnej súvislosti medzi nezákonnými rozhodnutiami a prípadnou škodou, keď uviedol, že žalobkyne len vo všeobecnej rovine tvrdili, že v dôsledku nezákonných rozhodnutí Sociálnej poisťovne, na základe ktorých mal P. G. nižší príjem oproti príjmu v prípade správne priznaného invalidného dôchodku, nemohli platiť nájomné. Žalobkyne však nijako nepreukázali a ani netvrdili, o koľko presne bol nižší príjem v domácnosti P. G. a žalobkyne 1./ oproti situácii, ak by mal správne priznaný invalidný dôchodok, koľko boli povinní platiť nájomné, koľko z tohto nájomného reálne uhradili, kedy a ako vznikol nedoplatok, na základe ktorého boli nakoniec vystávaní, či žalobkyňa 1./ komunikovala zložitú situáciu mestu Michalovce a snažila sa o dohodu a pod. a teda neuviedli konkrétne skutočnosti, z ktorých by vyplývala príčinná súvislosť medzi rozhodnutiami Sociálnej poisťovne a neuhradeným nájomným. V konečnom dôsledku teda žalobkyne nepreukázali ani to, že neplatenie nájomného bolo priamym dôsledkom nezákonných rozhodnutí, resp. že by v prípade, ak by Sociálna poisťovňa správne priznala P. G. invalidný dôchodok, boli by nájomné v plnej výške riadne platili. Pokým teda súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyne ako poškodené neunesli dôkazné bremeno na preukázanie príčinnej súvislosti jeho záverom nie je čo vytknúť a námietky žalobkýň súd prvej inštancie dôsledne neposudzoval príčinnú súvislosť súd nedôvodné, keď ich tvrdenia sú len v rovine úvah bez podloženia relevantných dôkazov.

8.3. Odvolací súd vzhľadom na závery v odseku 8.1. považuje za potrebné dodať, že už vo svojom v poradí prvom rozsudku sp. zn. 9Co/195/2016-314 zo dňa 26.10.2017 sa zoberal príčinnou súvislosťou, keď mal zato, že otázku príčinnej súvislosti bolo potrebné skúmať práve vo vzťahu nezákonných rozhodnutí a škody, ktorú žalobkyne odôvodňovali, tým, že nedošlo k prevodu mestského bytu do vlastníctva žalobkýň za zostatkovú sumu, keď z predmetného bytu boli vystávané z dôvodu neuhrádzania nájomného mestskému bytovému podniku Michalovce. Odvolací súd v súlade so skôr vysloveným právny názorom má zato, že vo veci v prípade tohto nároku bolo potrebné usúdiť, či nezákonné rozhodnutia týkajúce sa invalidného dôchodku ako príčina mali priamo (bezprostredne) za následok vznik škody spočívajúcej v ušlom zisku z dôvodu, že nedošlo k prevodu mestského bytu do vlastníctva žalobkýň za zostatkovú sumu, keď z predmetného bytu boli vystávané z dôvodu neuhrádzania nájomného mestskému bytovému podniku Michalovce. Z obsahu žaloby, žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody ako aj so samotných vyjadrení žalobkýň vyplýva, že k ukončeniu nájmu došlo z dôvodu neuhrádzania nájomné, ktorá skutočnosť je podstatnou a bezprostrednou príčinou, tohto, že žalobkyne, resp. ich právny predchodca nemohli požiadať o odpredaj bytu. Vznik škody bol teda spôsobený výlučne porušením povinností z nájmu bytu P. G.A., resp. žalobkyňami, keď nebolo preukázané, že nebyť namietaných nezákonných rozhodnutí žalovaného 2./ vo veci poskytnutia invalidného dôchodku, bol by si P. G. resp. žalobkyne plnil svoje povinnosti čo sa týka platenia nájomného, či by vôbec požiadal o odkúpenie bytu a či by mu byt bol aj odpredaný, keďže aj v prípade odpredania bytu musia byť splnené ešte ďalšie podmienky v zmysle zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že nezákonné rozhodnutia žalovaného 2./ a žalobkyňami požadovaná škoda nie sú vo vzájomnom pomere príčiny a následku.

9. Vo vzťahu k námietkam žalobkýň, ktoré a týkajú nevykonania nimi navrhnutých dôkazov (pozri odsek 2.) odvolací súd poukazuje nato, že celkovo súd rozhoduje na základe skutkového stavu veci zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi stranami sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti. To znamená, že súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie strán sporu. Predovšetkým nevykoná dôkazy, ktoré sú pre vec nerozhodujúce a nemôžu smerovať k zisteniu skutkového stavu veci ako je tomu aj v tomto prípade. Skutočnosť prečo súd prvej inštancie navrhované dôkazy a to výsluch svedkov D. F. a P. L. označených v podaní zo dňa 15.11.2012 nevykoná a z akého dôvodu je uvedené v jednák v odôvodnení napadnutého rozsudku (pozri odsek 26. odôvodnenia napadnutého rozsudku) a túto skutočnosť súd prvej inštancie odôvodnil priamo na pojednávaní dňa 16.1.2024 čo vyplýva zo zápisnice z tohto pojednávania ako aj zo zvukového záznamu z tohto pojednávania, ktorý je uložený v registri - ESS, keď vykonanie týchto dôkazov považoval súd prvej inštancie za nadbytočné. S uvedeným záverom sa stotožňuje aj odvolací súd a preto nevykonanie navrhovaných dôkazov nepredstavuje porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Navyiac, z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal

a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012, v dôsledku čoho tieto odvolacie námietky nie sú spôsobilé privodiť pre žalobkyne priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

10. Za nedôvodné považuje odvolací súd aj námietky žalobkýň, o nesprávnom právnom posúdení nároku na náhradu škody spočívajúcu v posúdení úrokov z omeškania, ktoré majú povahu paušalizovanej náhrady škody (ušlého zisku) za nezákonné zadržiavanie súm invalidného dôchodku (viac pozri odsek 2.1.).

10.1. Odvolací súd aj s poukazom na judikatúru (rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/81/2007, 3Cdo/114/2013, rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25Cdo/1269/2004) súhlasí s právnym názorom súdu prvej inštancie, že nárok na náhradu škody vyplýva zo zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Ide o vzťah sociálneho poistenia medzi sociálnou poisťovňou a fyzickou osobou. Jedná sa o verejnoprávny nie súkromnoprávny vzťah. Aj podľa názoru odvolacieho súdu právo na úroky z omeškania v prípade omeškania s úhradou dlhu majú subjekty súkromného a nie verejného práva. Úrok z omeškania teda možno požadovať iba v prípadoch, ak to výslovne upravuje Občiansky zákonník, teda nie pri každom omeškaní dlžníka s platením peňažného dlhu. Dávku sociálneho poistenia nie je možné chápať ako dlh sociálnej poisťovne, ide o zákonné peňažné plnenie, na ktoré vzniká nárok po splnení zákonom požadovaných predpokladov. Dávka sociálneho poistenia vyplýva z predpisov verejného práva podľa zákona o sociálnom poistení, kým peňažný dlh podľa § 517 Občianskeho zákonníka je dlhom, ktorý vznikol pri súkromno-právnom vzťahu. Vzhľadom na uvedené potom úroky z omeškania vo verejnoprávných vzťahoch nepredstavujú skutočnú škodu. Neexistuje teda druhý predpoklad pre priznanie nároku na náhradu škody a to vznik škody. Neexistuje ani príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Za danej situácie teda nárok na náhradu škody i podľa názoru odvolacieho súdu zhodne s názorom súdu prvej inštancie nebolo možné priznať. Záverom odvolací súd len dodáva, že zákon č. 514/2004 Z.z. upravuje nárok na úrok z omeškania iba v ustanovení § 16 ods. 4 (zákon č. 58/1969 Zb. takáto úprava absentuje). Žalobkyne si úrok z omeškania podľa tohto ustanovenia neuplatnili ale požadovali ako škodu priznať úrok z omeškania z oneskorene vyplatených dávok úrazového poistenia.

11. Ďalšími námietkami žalobkýň 1./2./3. / sa odvolací súd opätovne nezoberal, keď tieto nie sú spôsobilé privodiť iné právne hodnotenie stavu veci. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach konštantne pripomína a odvolací súd sa s týmto v plnej miere stotožňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strán konania na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, IV. ÚS 112/05). Samotná skutočnosť, že žalobkyne sa nestotožňujú s právnymi závermi súdu prvej inštancie, nemôže viesť k záveru o ich zjavnej neodôvodnenosti a neznamená ani oprávnenie odvolacieho súdu nahradiť správne právne názory súdu prvej inštancie jeho vlastnými, len preto, že nezodpovedajú predstavám žalobkýň o tom, ako má súd vo veci rozhodnúť, keď súd prvej inštancie sa neodchýlil príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, zákona č. 58/1969 Zb., zákona č. 514/2003 Z.z. a ani nepoprel ich účel a význam, keď dospel k záveru že žaloba žalobkýň nie je dôvodná z dôvodov uvedených vyššie.

12. Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1,2 C.s.p. vrátane výroku o náhrade trov konania ako vecne správny potvrdil.

13. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.. Nakoľko odvolací súd odvolaniu žalobkýň nevyhoviel a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, mal žalovaný v odvolacom konaní plný úspech a vznikol mu voči žalobkyňám nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, bola v konaní pasívna a podľa obsahu spisu jej v

odvolacom konaní ani žiadne trovy nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris). Ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov konania nepriznáva. (Pozri Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7 Cdo 14/2018). Vzhľadom na uvedené, keďže z obsahu vyplýva, že žalovanému aj vzhľadom na jeho postavenie v konaní trovy nevznikli, rozhodol odvolací súd tak, že žalovaný nemá voči žalobkyniam 1./,2./, 3./ nárok na náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. nebude potrebné súdom prvej inštancie rozhodnúť samostatným uznesením.

14. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 10 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 C.s.p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou

a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 C.s.p.).